

Inatsisartunut ilaasortaq
Doris J. Jensen, Siumut

§ 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 96/2023-mut akissuteqaat – inortuisarneq akuerineqaranilu takkutinngitsoortarneq pillugit.

05-05-2023
Suliap nr. 2023 - 3471
Akt nr. 23004751

Postboks 1029
3900 Nuuk

Oqa: +299 34 50 00
Email: ikin@nаноq.gl
www.nаноq.gl

Asasara Doris Jakobsen Jensen,

Inatsisartut suleriaasiat naapertorlugu apeqquteqaatinnut qujanaq. Apeqquteqaatit ataani akissavakka.

Apeqquteqaatit Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup nunatsinni ilinniarfinnut nassiunnikuuai akissuteqaatillu utertinneqarnikuupput. Ilinniarfinit arfineq marlunnit akissuteqaatit tiguagut. Sapaatit akunnerini makkunani soraarummeerfiummat akissuteqarnissamut killiliunneqartup iluani ilinniarfiit tamarmik akisinnaasimangillat.

Akissut 1: Nunatsinni ilinniarfinni ataatsimut isigalugu inortuisarneq akuerineqaranilu takkutinngitsoortarneq ajornartorsiutaava?

Akissut: Ilinniarfinit arfineq marlunnit tallimat tamanna ajornartorsiutaasoq akissuteqarput. Ilinniarfiit ilaanni annerusumik minnerusumilluunniit tamanna ajornartorsiutaavoq, kisianni tamaat isigissagaanni inortuisarneq akuerineqaranilu takkutinngitsoortarneq ajornartorsiutaavoq.

Naalakkersuisoqarfiup akissuteqaatit tigusaasa ilaat ataani allassimapput. Akissuteqaatit assigiit Naalakkersuisoqarfiup ilanngutinngilai.

"Inortuisarneq malugisarpaput, aamma akuerineqaranilu takkutinngitsoorneq ullut tamaasa ajornartorsiutaasarpog, ilinniarnertuunngorniarfinit ulluinnarni takusarpaput..."

"Aap – nunatsinni ilinniarnertuunngorniarfinit takkutinngitsoorneq ajornartorsiuterujussuuvog. Ajoraluartumik atuartut tunngavissaqanngitsumik takkutinngitsoortarput pingaartumillu ullup qeqqata siornatigut ajornerusarluni."

"Takkutinngitsoornerit takkutinngitsoornertut taasarpagut – nalunaarsortanngilagut "inortuinerit" aamma "akuerineqaratik takkutinngitsoornerit". Takkutinngitsoornerit nal.ak. atuartitsiviusuni tamani Lectiomi ilinniartitsisumit nalunaarsorneqartarput. Atuartitsinerni takkutinngitsoornerit aamma misiliilluni sulineri takkutinngitsoornerit immikkut nalunaarsorneqartarput, taakkulu assigiinngitsunik malittarisassaqarput."

"Takkutinngitsoornerit piffissaq eqqorlugu takkussimasunik ilinniartitsinermut akornusersuisarpoq, ilinniartitsinermilu kinguartitsisinnaavoq. Apeqqutaasarpog"

ilinniartitsisup inortuinerit qanoq qisuariarfigisarnerai – sammineqartut uteqqittarnerai imaluunniit ingerlaannartarnersoq naak inortuisoqaraluartoq.”

”Takkutinngitsoortoqartillugu ilinniartitsinermut pilersaarusiorneq piviusunngortitsinerlu eqqorneqartarpoq. Kisianni aamma ilinniartoqatinut ajornartorsiutaasinnaavoq tassami eqimattani suleqatigiinnerit amerlasuutigut atorineqartarmata.”

”Ilinniakkani tamani ilinniartut qanimut malinneqartarput, ilaatigut isumaalunneq tunngavigalugu oqaloqatigineqarlutik, 1 oqaatsitigut mianersoqqussummik tunineqarlutik aamma 2 allakkatigut mianersoqqussummik tunineqarlutik ilinniakkamit tunuartitaaneq pitinnagu. Ilinniakkani ataasiakkaani malittarisassat malinneqartarput. Inuusutissarsiuutinik ilinniartitsinerni 10%-imik takkutinnitsoornerit killigitinneqartarput, qaffasinnerusumillu ilinniartitaanerni 15%-imik takkutinnitsoornerit killigitinneqartarlutik.

Ilinniakkamit tunuartitaaneq pitinnagu pisut immikkut tamarmik nalilernerqaqqartarput ilinniartup takkutinnitsoornerni kinguartoornert qaangersinnaaneraai soorlu immikkut suliaqarnikkut, uppersarsarniarlugu ilinniartup ilinniartitsinermi sammisami anguniakkat naammassisinnaaneraai.

Ilinniakkani tamani ukiumi atuarfiusumi malittarisassat atuuttut takkutinnitsoornernullu malittarisassat naapertorlugit ilinniakkamit tunuartitaasartut katillugit amerlanerpaamik ilinniartut pingasuusartut nalilernerqarpoq.

Misiliilluni sulinermut tunngatillugu suliffiup misiliiffiusup takkutinnitsoornerit pillugit malittarininnissat qisuariaateqarnissallu akisussaaffigisarpai, pisariaqaraangallu akulerutinneqartarpugut, soorlu inortuisarneq takkutinnitsoornerlu ajornartorsiutigineqarpata.

Tamanut ajornartorsiutaanngilaq, ataasiakkaanulli ajornartorsiutaavoq.”

Akissut 2: Ajornartorsiutaasimappat qanoq annertutigisumik ajornartorsiutaava?

Akissut: Assigiinngisitaartumik ajornartorsiutaavoq. Ataani akissutigineqartut ilaat Naalackersuisoqarfimmut nassiunneqarsimasut takuneqarsinnaapput. Akissutit assigiit Naalackersuisoqarfiup ilanngussimangilai.

”Ajornartorsiut annertuvoq, Qaqortumi Ilinniarnertuunngorniarfimmi takkutinnitsoortarneq iliuseqarfiginiarlugu Perorsaanermi Pisortaq, takkutinnitsoornernut nakkutilliisoq kiisalu ilinniartunik siunnersuisoq ikiortigalugit nukiit annertuut atortarpagut.”

”Arfineq marlunnik ilinniakkanik ingerlataqarpugut, ilinniartullu ilinniakkani assigiinngitsuni takkutinnitsoortarneri assigiinngitsorujussuupput. Ilinniakkani sisamani takkutinnitsoornerit annikitsuinnaapput, marlunnili annertunerullutik, taakkunanilu ilinniakkamit taamaatitsinerit kingunerisarlugit.”

Akissut 3: Ajornartorsiutaasimappat ilinniarfinni sorlderni ajornartorsiutaanerpaava?

Akissut: Akissuteqarnissamut piffissaliussap iluani akissuteqartut ilinniarfiit tallimat Naalackersuisoqarfimmut akissuteqartut nalunaarput ajornartorsiutaasoq, taamatullu nalunaartut ukuupput:

Campus Kujalleq

Nummi Ilinniarnertuunngorniarfik

Peqqissaanermik Ilinniarfik (ilinniakkanili marlunni ajornartorsiutaavoq)

Ilisimatusarfik

KTI

Akissut 4: Ajornartorsiutaasimappallu ajornartorsiut annikillisarnissaanut suliniutit suut ingerlanneqarpai?

Akissut: Naalakkersuisoqarfiup akissutit tigusaasa ilai ataani allassimapput. Akissutit assigiit Naalakkersuisoqarfiup ilanngunneq ajorpai.

"Takkutinngitsoornerit pillugit nakkutilliisumik perorsaanikkut pisortamut nalunaarsuisumik atorfinitsitsivugut. Takkutinngitsoornerit pillugit nakkutilliisup ilinniartut takkutinnitsoorneri malittaralugit uuttortarpei, pinaveersaartitsillunilu akuleruttarluni soorlu oqarasuaatikkut saaffiginnittarluni, oqaloqateqartarluni ilinniartut atugaat pillugit imaluunniit ilinniartunut siunnersuisumut innersuussisarluni."

"Ukiuni kingullerni ilinniakkamik naammassinninnerit, takkutinnitsoornerit aamma ilinniartut ilinniartuuginnarnissaat ukkatarisimavagut. Suleqatigiit, ilinniartunik siunnersuisutut piffissaq tamaat atorfeqartut, ilinniartunut inissiani sulisut sulinerisigut aamma pingaartumik atugarissaarneq pillugu oqaloqatigiinnertigut, ilinniartut tamarmik ukiumut tallimariarlutik oqaloqatiginerisigut tamakku aqqutigalugit pisarput. Taakkulu saniatigut atugarissaarneq, kajumissisitsineq ilikkamerlu ukkataralugit misileraaneq allartinneqarpoq. Oqaatsitigut allakkatigullu ilinniarnerni aallartinneranit ilinniarfimmil malittarisassat pillugit, takkutinnitsoornermut malittarisassat ilanngullugit, ilinniartut tamarmik ilisimatinneqartarput. Ilinniarfimmil ilinniartunut siunnersorti ilinniartullu inissiaanni sulisut suleqatigalugit ilinniartut najuutiinnarnissaat rektoritut qulakkeertarpara. Ilinniartut najuutiinnarnissamik ajornartorsiuteqartut ilinniartunut siunnersorti peqatigalugu uannit oqaloqatigineqartarput. Suleqatigiinnitsigut ilinniartut atugaat tamaasa ilannguttarpagut, tamannalu najuutiinnarnissamik suliaqarnermi pingaarnepaajusarpoq. Kinguneqartitsineq iliuuserisat arlaqartut kingullersaattut aatsaat atorneqartarpoq."

"Aamma ilinniartitsisunik attaveqaataasunik atorfeqartitsivugut, ilinniartullu aalajangersimasumik ataatsimik ilinniarnermi tamarmi attavigisartagassaminnik ilinniartitsisoqarput; ilinniartunik siunnersuisoqarpuq, ilinniartunik oqaloqateqartartunik (ilinniartut pisariaqartitsinerat takkutinnitsoornerillu amerliartornerat naapertorlugu); ilinniakkami ataatsimi pissutsit siunniullugit pinaveersaartitsineq suliaarput ilinniakkani takkutinnitsoorfiunerpaani."

"Takkutinngitsoornerit pillugit lærlinginik oqaloqateqarneq, takkutinnitsoornerit pillugit tamanut saqqummiinerit, ilinniartitsinermit takkutinnitsoornerup sammineratigut, pisusaartitsineratigut il.il. ullaakkut itersaartoqarneq – isumaqarpoq, ilinniartut takkutinnitsoorajuttut inummut aalajangersimasumut piffissaq ilinniariarfissaq sioqqullugu godmorgeneertassasut."

Lærlingit 18-iliisimangitsut angajoqqaavi ilisimatinneqartarput. Lærlingit 18-ileereersimasut suliffeqarfimmit saaffigineqartarput. Lærlinginut oqarasuaatikkut attaveqartarput oqaloqateqartarlutillu."

"Atugarissaarneq pillugu atugarissaarnermut ilinniartitsisoqarnermi ilinniartut kisimiitillugit oqaloqatigineqartarput. Taakku saniatigut ilinniartitsisunngorniarnermi ilinniartitsisunillu"

ilinniartitseqqinnermi nammineq oqaaserinngisanik ilikkartitseriaatsit ukkatarineqartarput.”

”Takkutinngitsoortarnerit aappariinnermi, ilaqutariinnermi il.il. ajornartorsiutinik aallaaveqarpata, ilaqutariinnut sullissivimmut innersuussisoqartarpoq, taakkulu erngerlutik iliuuseqartarput pinartunik soorlu persuttaaneq, ajunaarneq, toqusoqarneq il.il. pisoqarsimappat, sakkortuunillu pisoqartillugu aamma napparsimavinnut innersuussisoqarsinnaavoq.

Aammalu ilinniartoq ajornartorsiuteqartoq pisuni ataasiakkaani (soorlu qanitarisat imminut toqunneranni) kajumissaarneqartarput palasimik ajoqimilluunniit oqaloqateqarnissamut, tamatigullu palasimut/ajoqimut innersuussisoqarneq ajorpoq.

Takkutinngitsoornerit imigassamik ajornartorsiuteqarnermik pissuteqarsimappat Allorfimmut innersuussisoqartarpoq.”

”Ilinniaqatigiinni qaammammut marloriarluni ataatsimiittoqartarpoq, ilaatigut ukkataralugu takkutinnitsoornerit annikillisinnaat aamma ilinniakkamit taamaatitsinissaq pinngitsoortinniarlugu.

Aamma 2022-mi ukiakkut ilisimatusarnermik -/inerisaanermik suliniutit marluk aallartippagut pingaarnertut siunertaralugu: atugarissaarnermut suliniutinik inerisaanissaq aamma peqqissaasut kalaallit atorfeqaannarnissaat peqqissaasullu ilinniakkaminnik naammasserlaat ilinniarnernanni aamma sulineranni pissutsit misissornissaat, soorlu ajoqusernemi kingunerlutsitsinerit, aliasuuteqarnerit annaasaqarnerillu pillugit.”

”Ilinniakkat pilersaarusiorneranni aamma suliniuteqartoqarpoq. Soorlu ilinniakkamut aaqqissuussinnermi nutaami semesterimi siullermi peqataalluarnissaq taakkunani angusinissaq siunertaralugu piumasarineqarpoq. Piumasaqaatit naammassisimannikkaanni misilitseqqinnissaq minnerpaamik tassaassaaq allattariarsornikkut annertuumik suliaqarnissaq. Tamanna pissaaq universitetimi ilinniartuunermit ilinniartut inuunermit sungiussitinniarlugit neriuutigineqarluni ilinniartut ilinniartitsinernut takkuttarnissamut sungiussitinniarlugit – imaappoq atuarfimmi ilinniarnertuunngorniarfimmilu inuunermit ikaarsaartarfinni suliniutit, taakkunani nammineerluni suliaqarnissamut piumasaqaatit appasinnerummata nammineerlunilu piffissamik suliassanillu pingaarnersuinissaq annikinnerummata.”

Akissut 5: Ajornartorsiutaasimappallu tamatumunnga suna pissutaanersoq paasinarneqarnikuua?

Akissut: Naalackersuisoqarfiup akissutit tigusaasa ilaat aataani allassimapput. Akissutit assigiit Naalackersuisoqarfiup ilanngutinngilai.

”Pineqartoq pillugu misilitakkagut misigisagullu tassaapput, ilinniartut sooq ilinniartitsinermut takkuttannginnerat ataasiinnarmik peqquteqanngitsut/nassuiaatissaqanngitsut. Kisianni paasisimavarput pingaaruteqartoq ilinniartunik sulissussisoqartarnera, aamma ilinniartuup avataaniinneranni, tassalu ilinniartut inissiaanni ilinniartunik tapersersuineq aamma ikiuineq, taamaalillutik ulluinnarni ingerlallualeqqullugit inooqataanermi sinaakktissani pitsaasuni toqqissinartunilu.”

"Takkuttannginneq amerlasuunik peqquteqartarpoq. Atugarissaannginnermik, kajumissuseerunnermik, atuaqatigiinni ataqatigiinnginnermik, inuttut aamma inooqataanikkut ajornartorsiutinik (ilinniartut ilaanni ikittuunngitsuni tamanna initusarpoq), ilinniagaqarnissamut piareersimannginnermik, piffissani iluunngitsunik sinittarnernik peqquteqarsinnaavoq. Peqqutaasut katitigaanerat annertoorujussuavoq, ilinniartullu ataasiakkaat sullinneqarnissaat anguniartarparput."

"takkuttannginnernut peqqutaasut amerlaqaat, ukuli takussaanerupput:

- Ilinniartuutigit amerlasuut anaanaapput kisimiittut, meeqqatillu napparsimagaangata angerlarsimasariaqartarput. Nuummot ilinniariartorlutik tikeqqaarnerminni meeraaqqerivinni/meeqquerivinni meeqqatik ulluni arlalinni sungiusartittarpaat. Meeraaqqerivinni/meeqquerivinni inissaqalernissaq utaqqinarsinnaavoq takkutinngitsoormillu kinguneqartarluni, angerlarsimallunilu inissamik utaqqisariaqartarluni.*
- Ilinniartut ullaakkut makinngitsoornerannik peqquteqartumik takkutinngitsoornerit amerlanngillat, ilinniartuutittalu agguaqatigiissillugu ukiui 38-upput.*
- Inuttut ajornartorsiutit ilinniakkamik taamaatitsinermut peqqutaasarput, soorlu aappariinnermi ajornartorsiuteqarneq, ilaqtutanit/meeqqanit avissaarluni inuusariaqarneq il.il. peqqutigalugit."*

"Studieservice-ip taasaatut, kajumissuseerunneq inuttullu ajornartorsiutit peqqutaanerusarput. Piffissami tamarmiusumi ilinniarnernup saniatigit suliffeqarneq kandidatinnngorniartutik ilinniartunut peqqutaanerusarpoq."

"Meeqqat atuarfianni annikitsuinnarmik piunasaqartarnerup attatiinnarneratigit ilinniartut pissusissamik malinnissinnaannginnerat."

"Lærlingit piffissaq eqqorlugu takkunnissaq ajornartorsiutigisarpaat aamma takkuttarnissamut isumaqatigiissutit eqqortissinnaasarnagit. Meeqqat atuarfianni ileqqut pitsaanngitsut tassanimi piunasaqaatit qasungavallaarmata. Angajoqqaat meeqqaminnik 18-ileereersimasunik nammallugit persorsaasut."

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Aqqaluaq B. Egede